

Wel drugs, geen therapie op cel

Een op de zeven strafzaken betreft druggebruiker, maar op cel zijn er meer drugs dan therapie

- ▶ Verslaafden die zware feiten plegen, komen in de gevangenis terecht
- ▶ Daar is geen geld voor therapie
- ▶ Het mangelt ook aan preventie, er zijn veel te weinig bedden voor wie hulp zoekt
- ▶ Toch vormt alcohol nog veel groter probleem

Lieve WOUTERS

Criminoloog Brice De Ruyver (UGent) is gespecialiseerd in de relatie tussen drugs en criminaliteit in België. Op basis van zijn onderzoek kunnen we stellen dat een op de zeven misdrijven in ons land (vaak seksueel geweld, diefstallen en roofmoord) gepleegd wordt onder invloed van drugs. De Ruyver pleit dan ook al jaren voor de aparte registratie van drugcriminaliteit, zodat ook aan een gerichte aanpak kan worden gewerkt. Tot op vandaag ontbreekt het daar echter aan.

In Nederland gebeurt dat wel al langer. Ook daar betreft een op de zeven tot acht van de in totaal ruim 230.000 strafzaken jaarlijks een druggebruiker. De rechter gaat meestal over tot een gevangenisstraf. In het justitiële traject is evenwel een gedifferentieerd aanbod van begeleiding, zorg en hulp beschikbaar. Daar is in het Belgische systeem geen sprake van. Integendeel, terwijl dertig tot vijftig procent van de gedetineerden allerlei soorten verslavende middelen gebruikt tijdens zijn gevangenisstraf, bestaat de enige vorm van ontwen-

ning voor junkies in de cold turkey, afkicken zonder hulp om de uiterst pijnlijke ontwenningverschijnselen te bestrijden. Het lijkt wel de zoveelste episode in het verhaal van ons manke gevangenisbeleid.

Brice De Ruyver: „Iedereen weet dat er binnen de gevangenis een gigantische illegale drugs-economie bestaat. Ooit probeerde de gevangenisdirecteur van Dendermonde een therapeutische afdeling op te richten, maar door de overbevolking en een gebrek aan middelen moest die al gauw weer sluiten. Onze gevangenis zijn bedrijven in crisis, waar voortdurend de ergste brandjes worden geblust. De oplossing ligt erin begeleidings- en zorgtrajecten van buitenaf in de gevangenis toe te laten, maar daar staan directies vaak huiverig tegenover, omdat het extra inspanningen vraagt wat betreft beveiliging.”

„Wegens de sterkte van het product zouden we cannabis wellicht geen uitzonderingsstatuut meer geven vandaag”

Toch houdt justitie al voor een groot stuk rekening met de problematiek van daders met een verslaving. „Parketten, rechters en ook de strafuitvoering beseffen dat de gevangenis het probleem niet oplost en verwijzen zoveel mogelijk door naar de hulpverlening. Probleem is natuurlijk dat dan weer de hulpverlening niet kan volgen.”

In Vlaanderen is er slechts één opvangplaats voor jongeren met een verslaving die hulp zoeken.

Het gaat om welgeteld twintig bedden in De Sleutel. Voor volwassenen zijn de mogelijkheden eveneens beperkt. „Maar ook daar zijn ze, begrijpelijkerwijs, niet happig op dergelijke cliënten”, weet De Ruyver. „Verslaving en psychische problemen gaan vaak hand in hand, zeker bij langdurige gebruikers, waardoor ze moeilijk behandelbaar worden en tussen twee stoelen dreigen te vallen, met aan de ene kant de drugsbehandelingscentra en aan de andere kant de psychiatrie die niet uitgerust is om met verslaving aan illegale drugs om te gaan.”

Toch relativeert De Ruyver de problematiek van harddrugs in onze samenleving. „Allereerst is de grens tussen hard- en softdrugs grotendeels vervaagd. Vandaag stel ik me vragen bij het uitzonderingsstatuut dat we in 1996-1997 gaven aan cannabis als ongevaarlijke drug, die geen prioriteit moest zijn voor justitie. Tegenwoordig is cannabis immers de eerste drug op basis waarvan mensen zich aandienen in de hulpverlening. De sterkte van het product is enorm toegenomen. Bovendien vormen alcohol en psychoactieve medicatie een nog veel groter probleem dan drugs. De helft van alle feiten die onder invloed worden gepleegd – ook in het verkeer – zijn toe te schrijven aan alcoholmisbruik.”

Voor Brice De Ruyver, die sinds 2010 Nationaal Drugscoördinator is, moet de overheid dan ook dringend werk maken van alcoholpreventie. „Alcoholmisbruik is in onze samenleving nog altijd sociaal aanvaard en wordt doodgezwegen. Helaas werd ons ingrijpend alcoholplan afgewezen onder druk van de bierlobby.”

STANDPUNT

Bert CLAERHOUT

Een oorlog die we nooit kunnen winnen

„Vlak voor we dit *Standpunt* begonnen te schrijven, dropte een Belgisch F-16-vliegtuig voor het eerst bommen in Irak. Het doelwit was een gevechtsjeep van de extremistische beweging Islamitische Staat (IS). Zo trok ons land, in het kielzog van de Verenigde Staten (VS), ten strijde in wat wel eens de Derde Golfoorlog kan worden. De eerste dateert inmiddels al van 1990, toen VS-president George Bush senior een coalitie op de been bracht om het Iraakse bezettingsleger van Saddam Hoessein uit Koeweit te verdrijven. In 2003 viel president George W. Bush junior Irak opnieuw binnen om Saddam Hoessein van de macht te verdrijven.

De Amerikanen slaagden er in Irak nooit in de toestand te normaliseren. Ze raakten verstrikt in het wangedrag van het eigen leger – de martelingen in de Abu Ghraib-gevangenis bijvoorbeeld – maar vooral in de aanslepende politieke en militaire conflicten tussen sjiieten en soennieten. In 2011 maakte president Barack Obama zijn eerder gemaakte verkiezingsbelofte waar en bliezen de laatste Amerikaanse troepen de aftocht. Irak bleef achter in chaos en anarchie en werd, mede door de burgeroorlog in buurland Syrië, een ideale voedingsbodem voor jihadisten. De terreurgroep IS ontpopte zich als de sterkste militie en begon in juni aan een razendsnelle opmars. Obama, die in mei nog verklaarde dat hij het Amerikaanse leger voortaan wereldwijd minder wilde inzetten, zag met lede ogen aan dat het Iraakse leger geen partij was voor IS. De inschattingsfout die hij had gemaakt en de hevige reacties na enkele onthoofdingsvideo's, dwongen hem tot een snelle actie: bommenwerpers om de jihadisten te stoppen.

Ook al is de situatie in Syrië en Irak beangstigend, bommen droppen alleen is geen oplossing

Niemand gelooft dat luchtaanvallen alleen IS kunnen uitschakelen, laat staan dat ze opnieuw vrede in Irak kunnen brengen. Wellicht trekken IS-strijders zich terug in steden en gebieden waar F-16's weinig kunnen uitrusten. Een guerrillaleger overwin je niet vanuit de lucht, zonder de steun van grondtroepen. En wie zou die leveren? Het lijkt er dan ook sterk op dat de VS en de internationale coalitie ten strijde trekken met een gammele strategie. Een visie op hoe het met Irak verder moet als IS het zwijgen is opgelegd, is er al helemaal niet. Het enige wat voor Obama pleit, is dat er geen alternatief is. Zonder ingrijpen komt IS aan de macht en breidt het kalifaat zich verder uit, met alle wrede heden van dien. „Gezien de dreiging zijn de risico's gerechtvaardigd”, zei de Amerikaanse minister van Defensie Chuck Hagel. Gelijk heeft hij, maar het blijft een verontrustende gedachte.

Feit is dat het jihadisme, ruim tien jaar na het begin van de *War on Terror*, sterker staat dan ooit. Toen VS-president George W. Bush Saddam Hoessein van de macht verdreef, sprak hij over een nieuw tijdperk, over de democratisering van Irak en het hele Midden-Oosten. De waarheid is dat de westerse invasie het leven van honderdduizenden Iraki's en enkele duizenden Amerikanen kostte en dat Irak onherroepelijk werd verscheurd. Elke bom verscherpte de haat bij jongeren die de verwoesting van hun land aan den lijve ondervonden. Uit het bloed van iedere dode martelaar stond een nieuwe strijder op. Dat alles versterkte bovendien de wereldwijde solidariteit onder radicale jongeren die zich elders vervreemd voelen en geen hoop meer hebben. IS is het monster dat het Westen mee heeft verwekt.

Ook al is het huidige scenario beangstigend, bommen droppen is op lange termijn nooit een oplossing voor wie naar vrede snakt. Het enige dat we kunnen hopen, is dat het IS-leger zich her en der terugtrekt, dat de nevenschade beperkt blijft en dat het geweld zich niet vertaalt in aanslagen bij ons. Ook al mag dat laatste geen reden tot paniek zijn, de vrees daarvoor alleen al leert dat de wereld de afgelopen weken weer onveiliger is geworden. Elke oorlog doet ons nu eenmaal stilstaan bij onze kwetsbaarheid. Het is een voelbaar teken dat de wereld uit balans is. ”

Brice De Ruyver: „Alcoholmisbruik is helaas nog steeds sociaal aanvaard.” © Kristof Ghyselinck